

ATATÜRK'ÜN KÜLTÜR KURUMLARINDAN BİRİ OLARAK ADİYAMAN HALKEVİ (1938-1951)

Hamdi DOĞAN*

Öz

Mustafa Kemal Atatürk, Cumhuriyetin ilanından sonra İnkılâpları hayata geçirirken kültür ile alakalı çalışmalara da yer vermiştir. Türk Ocaklarının 1931'de kapatılması üzerine topluma yönelik sosyal ve kültürel faaliyetlerde bulunacak çağdaş bir kültür kurumuna ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle modern bir toplum düzeyine ulaşmak amacıyla, bir kültür kurumu olarak düşünülen halkevleri Atatürk'ün direktifleri doğrultusunda 1932'de açılmıştır. Halkevlerinin açılması ülkede önemli bir sosyo- kültürel atılımın yaşanmasına ve gelişimine yol açmıştır. Ülke çapında yaygınlaştırılan Halkevleri gerçekleştirdiği faaliyetlerle, modernize olmaya çalışan yeni Türk Devleti ile halk arasındaki kopukluğu gidermeye çalışmıştır. Ayrıca Atatürk dönemi Türk inkılabının topluma anlatılması, demokratik kültürün oluşumu ve toplumsal değişiminin aracı olarak önemli görevler üstlenmişlerdir. Bu araştırma, Adiyaman'ın 13 yıllık kültürel ve sosyal yaşamına yönelik faaliyetlerde bulunan bir kurumun tarihine ışık tutmaktadır. Bir diğer ifade ile 1938-1951 yılları arasında faaliyet gösteren ve bu tarihlerde Adiyaman'ın önde gelen kültür kurumlarından birisi olma özelliği taşıyan Adiyaman Halkevi'nin yapmış olduğu çalışmaları ortaya koymaktadır. Başvurulan temel kaynaklar, döneme ait ulusal gazeteler, yerelde çıkan gazeteler, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğüne bağlı Cumhuriyet Arşivi'nde bulunan konuya ilişkin belgeler ile diğer araştırma ve inceleme eserlerdir.

Anahtar Kelimeler: Halkevi, Adiyaman, modernleşme, Türkiye Cumhuriyeti.

* Doç. Dr. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, hamdidogan51@hotmail.com

ADİYAMAN PEOPLE'S HOUSE AS A CULTURAL INSTITUTION OF ATATURK (1938-1951)

Abstract

While Ataturk was performing the Turkish Revolution, especially gave great importance to the National Culture. It has been found in important studies for investigate and uncover the Turkish National Culture. Upon the closure of the Turkish hearths, there was a need for an educational and cultural school for social and cultural activities. For this purpose, in order to reach a modern society level, the community centers considered as one of the important cultural institutions were opened in 1932 in accordance with the directives of Ataturk. The opening of the community centers led to the development and development of a vital socio-cultural breakthrough in the country. With the activities of the Republic, which is a cultural institution and spread throughout the country, The Community Centers were tried to break the gap between the new Turkish State and the people, who are not trying to modernize. They have undertaken important duties as the means of Atatürk's thought-gathering, the formation of democratic cultures and the means of social change. This research intends to shed light into 13-year social and cultural life of Adıyaman. In other words, it studies Adıyaman People's House's activities which functioned as one of the most important institutions in Adıyaman between 1938 and 1951. The subject matters scrutinized in this study can be classified as follows: Language and literature, history, fine arts, theater, sports, various courses and workshops, as well as some other domains of social life. Main resources applied to are national press news of the time including local newspapers, Adıyaman Peoples House Magazine, related documents in the archive of the Prime Ministry of Turkish Republic, and other academic research materials.

Keywords: *People's House, Adıyaman, modernization, Turkey Republic.*

1. Giriş

Halkın eğitimi toplumsal kalkınma ve gelişim için önem taşımaktadır. Bu sayede insanlar değişim ve gelişmelere ayak uydurabilecek, meslek sahibi olabilecek sosyal, kültürel, milli ve insani değerler açısından kendisini geliştirecek imkânlara sahip olmuştur. (Duman, 2008: 25) Köylü- kentli, işçi, işveren, memur, zanaatkâr, ev kadını, esnaf gibi toplumu oluşturan bütün kesimlerin aynı çatı altında bir araya gelebileceği, toplumsal kaynaşmanın sağlanacağı milli birlik ve

beraberlik duygusunun pekiştirileceği, yeni devlet düzeninin ilkelerinin halka anlatılabileceği bir yapının oluşturulması fikri 1930'lu yıllardan itibaren ortaya çıkmaya başlamıştır. Mustafa Kemal Paşa, "bir milletin medeni olma vasfının çok çeşitli alanlarda eser vermesi ile mümkün olacağını" belirtmiş, bu nedenle kütüphanesinden tiyatrosuna ve sporuna kadar birçok alanı içerisine alan Halkevlerinin kurulmasını istemiştir (İnan, 1966: 10).

1930 yılının ilk yarısına gelindiğinde *"Mustafa Kemal Paşa'nın isteğiyle Fethi Bey (Okyar) tarafından 12 Ağustos 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası kurulmuştur"* (Uzun, 2010: 88). Ancak bu dönemde ortaya çıkan birtakım siyasal problemler bu partinin kapatılmasına sebep olmuştur. *"Kısa bir süre sonra yaşanan Menemen Olayı, halktaki hoşnutsuzluğun ve CHF'nin yönetimdeki başarısızlığının ortaya çıkmasını sağladığı gibi, Cumhuriyet rejiminin de tehlikede olduğuna yönelik olarak ciddi endişeler yaratmıştır"*. (Uzun, 2010: 88).

1929'da gerçekleşen büyük ekonomik krizin Türkiye'ye etkileri, SCF ile çok partili hayata geçiş denemesinin başarısızlıkla sonuçlanması ve Menemen Olayı, CHF'ni yeni bir politika arayışına itmiş ve bu süreçte Türk Ocaklarının durumu gündeme gelmiştir (Sarıay, 2005: 360).

Türk Ocakları 1912 yılında açılan Türk Ocakları Milli Mücadele ile Cumhuriyetin ilanından sonraki ilk yıllarda Türk fikir ve düşünce hayatında etkin olmuş bir kurumdur. Milli Mücadele döneminde Mustafa Kemal Paşa'nın gösterdiği hedefler istikametinde hareket etmiş, işgaller karşısında düzenlenen mitingler ve diğer faaliyetlerde aktif rol almıştır (Topal, 2013: 656). Ülkenin birçok yerinde açılan şubeleri ile 1931 yılına kadar faaliyete devam etmiştir (Duman, 2008: 31).

10 Nisan 1931'de Türk Ocakları'nın olağanüstü kurultayı toplanmıştır Kurultaya sunulan *"Türk Ocakları Merkez Heyeti ve Murakıp Raporları'nda; Türk Ocaklarının kapatılıp Cumhuriyet Halk Partisi'ne katılmasına ilişkin karar*

alınmıştır. Buna ilave olarak, *Türk Ocaklarının bütün mallarının CHF'na devredilmesini kararlaştıran metin oy birliği ile kabul edilmiştir*" (Yaşar, 2008: 22; Olgun, 2013: 288). Türk Ocaklarının kapatılma nedenleri arasında inkılapları halka götürmede yetersiz kalması, SSCB'deki Türklerle yakından ilgilenmesi gibi hususlarda gündeme gelmiştir (Özdemir, Aktaş, 2011: 240). Bu gelişmeler üzerine CHF, 10-18 Mayıs 1931'de topladığı olağanüstü kurultay kararı ile Türk Ocaklarını feshetmiş "bütün hak ve vecibelerini" de CHF'na devretmiştir (CHF Üçüncü Büyük Kongre Zabıtları, 1931: 279-280; Özer, 2015: 333). Türk Ocaklarının kapanma kararı almasında 1929'da ortaya çıkan dünya iktisat buhranı ile 1930'daki SCF deneyiminde desteklerini bu yönde kullanmaları ve CHF'na muhalif bir tavır ortaya koymaları bu kurumun kapatılmasına, Halkevlerinin de açılışına zemin hazırlayan gelişmeler olmuştur (Öz, 1996: 86-87; Çeçen, 1990: 91-92). Yerine de Halkevlerinin açılma kararı alınmıştır (CHF, Üçüncü Büyük Kongre Zabıtları, 1931: 256; CHF Nizamnamesi, 1931: 279-280) .

Mustafa Kemal Paşa, SCF'nın 17 Kasım 1930'da kapatılmasından sonra üç aylık bir yurt gezisine çıkmıştır. Halkevlerinin kurulacağı da bu gezi sırasında kamuoyuna duyurulmuştur (CHF Halkevleri Talimatnamesi, 1932: 1-2; CHP Halkevleri Öğreneği, 1938: 4). Gezinin ilk bölümü tamamlandıktan sonra İstanbul'da gazetecilere Halkevlerinin kurulacağını söylemiş ve Halkevlerinin kurulması direktifini vermiştir (Akyol, 2008: 42). Bu gelişmeler üzerine dönemin Milli Eğitim Bakanı Reşit Galip tarafından bu konuda çalışan aydın ve eğitimcilerle bir mektup yazılmış ve bir toplantı tertip edilmiştir. Bu toplantıya Reşit Galip, Şevket Süreyya Aydemir, Recep Peker, Vildan Aşır Savaşır ve Behçet Kemal Çağlar gibi isimler katılmıştır (Şahin, 2014: 10-11). Bu toplantıda halkevlerinin kuruluşu ile ilgili olarak nasıl bir yapılanmaya gidileceği konusu tartışılmıştır.

Halkevlerinin kurulması sürecinde batılı ülkelerdeki halk eğitim kurumlarından Macaristan'daki Milli Kültür ve Uranyu Cemiyetleri, İşçi Jimnazları ve Çiftçi Dernekleri, Çekoslovakya'daki Mazarik Halk Eğitim Kurumu, İtalya'daki Dopolavaro, Almanya'daki Halk Kültür Teşkilatı ile İngiltere'deki Halk Terbiye Cemiyeti gibi benzer kurumlar incelenmiştir (Erdal, 2013: 39).

Halkevlerinin ilk olarak İstanbul, Ankara, İzmir, başta olmak üzere 14 merkezde açılması kararlaştırılmıştır (Cumhuriyet Gazetesi, 12 Şubat 1932; Şahin, 2012: 96). Bu vilayetlerdeki Halkevleri yapılan hazırlıklardan sonra 19 Şubat 1932'de açılmıştır (Hâkimiyeti Milliye, 19 Şubat 1932; Cumhuriyet Gazetesi, 20 Şubat 1932; Akşam Gazetesi 20 Şubat 1932). Eski Türk Ocağı binası Halkevlerinin genel merkezi yapılmıştır (Özer, 2015: 333). Açılış töreni burada yapılmış ve Halkevlerinin açılışına Millet Meclisi başkanı başta olmak üzere bakanlar ve çok sayıda milletvekili katılmıştır. Açılış töreni Ankara Radyosu aracılığı ile bütün ülkeye yayınlanmıştır (Çeçen, 1990: 94). Ülke genelinde Halkevlerine olan talep bir anda artmış ve aynı yıl içerisinde 24 Haziran 1932 yılında 20 Halkevi daha açılmıştır (Hâkimiyeti Milliye, 25 Haziran 1932; Cumhuriyet Halk Fırkası Kâtibi Umumiliğinin Fırka Teşkilatına Umumi Tebligatı; 1933: 90). Bu sayı yıllar içerisinde artarak devam etmiştir.

Halkevleri yönetmenliğinin birinci maddesinde Halkevinin tanımı şu şekilde yapılmıştır: *"Halkevi, kalplerinde ve dimağlarında memleket sevgisini mukaddes ve ileri yürüten yüksek bir heyecan halinde duyanlar için toplanma ve çalışma yeridir"* (CHF Halkevleri Talimatnamesi, 1932: 107; Olgun, 2013: 288). Halkevlerinin çalışmaları dokuz kol çevresinde düzenlenmiştir. Milli Eğitim Bakanı Reşit Galip, açılış günü yapmış olduğu konuşmada, *"Türklerde eski zamanlardan beri dokuz sayısı kutlu bilinir. Bizim şubelerimizin sayısı da bir tesadüf eseri dokuz oldu"* demiştir (Çavdar, 1983: 880). Bu kollar şunlardır: Dil ve Edebiyat, Güzel Sanatlar, Temsil (Gösteri), Spor, İhtimai Yardım (Sosyal

Yardım) Halk Dershaneleri ve Kurslar, Kütüphane ve Neşriyat (Kütüphane ve Yayın), Köycüler (Köycülük), Tarih ve Müze (Müze ve Sergi) idi (Zeyrek, 2006: 45; C.H.F Halkevleri Talimatnamesi, t.y.: 111; Erdal, 2014: 53). Bu kolların hepsi kendi çalışma alanlarına göre tiyatro, köy incelemeleri, spor müsabakaları gibi birçok alanda faaliyet göstermişlerdir (Türkoğlu, 1996: 101).

Ankara'daki Halkevinin açılışını yapan CHF Genel Sekreteri Recep Peker halkevlerinin açılışı münasebetiyle yapmış olduğu konuşmasında halkevlerinin kuruluş amacını; *"milleti şuurlu, birbirini anlayan, birbirini seven, aynı ideale bağlı bir halk kütlesi halinde teşkilatlandırmak"* şeklinde açıklamıştır (Özacun, 1996: 88) Halkevlerinin amaçlarından biri de Cumhuriyetin getirdiği değerlerin halka anlatılması ve insanların aynı kültürel çatı altında birleşmelerinin temin edilmesidir (Durmuş-Akhan, 2011: 61-62). Halkevlerinin bu amacı gerçekleştirebilmesi için toplumun her kesimindeki vatandaşın yetenek, yaş ve sosyal durumuna göre ilgilerini çekebilecek şekilde yapılandırılmıştır (Çavdar, 1983: 881; Arıkan, 1999: 261).

1932 yılı içerisinde açılan 34 halkevi istenilen düzeyde faaliyet gösterememiştir. Çünkü bu yıl başlangıç dönemi olduğu için gerek yöneticiler gerekse de üyeler halkevi kavramına henüz alışmamışlardır (Cumhuriyet Halk Fırkası Kâtibi Umumiliğinin Fırka Teşkilatına Umumi Tebligatı, t.y.: 110). 1933 yılında 21 halkevinin daha açılmasıyla *"halkevleri vatandaşların külfetsiz toplanacakları, memleket ve millet işlerini bilhassa ulusun yüksek kültür meselelerini, konuşabilecekleri bir yer olmuştur."* 1934 yılında halkevi sayısı 80'e; 1935 yılında da 23 halkevi daha açılarak 103'e yükselmiş ve böylece halkevleri gün geçtikçe kadın ve erkek üye sayılarının artmasıyla yeni Türkiye'nin başlı başına önemli bir kuruluşu haline gelmiştir (CHP Halkevleri 1932-1935, t.y: 8-10).

Halkevlerinin örgütlenme biçimi ve Halkevi çalışmalarının ana hususları hazırlanan ve yayınlanan talimatnameler vasıtasıyla düzenlenmekteydi.

Halkevlerinin yaptığı etkinlikler merkezden gelen talimatlar doğrultusunda yapılmaktaydı. Halkevlerine ait talimatnamelerin ilki 1932 tarihlidir. Ayrıca Halkevlerinin 19 Şubat 1932'de resmi olarak açılışından önce gazetelerde yayınlanarak, Halkevlerinin kuruluş gayeleri ve çalışma yöntemleri konusunda halk haberdar edilmeye çalışılmıştır. 1932 tarihli Halkevleri Talimatnamesinden sonra 1935 yılında yayınlanan "*CHP Halkevleri Öğreneği*" ve 1940 yılında yayınlanan "*Halkevleri İdare ve Teşkilat Talimatnamesi*" Halkevlerinin kuruluş amaçları, halkevlerinin açılabilmesi için gerekli olan şartlar, ne şekilde idare edileceği ve şubelerin hangi alanlarda ve nasıl çalışacakları gibi hususlarda bilgiler vermekteydi (Ünal, 1940: 387).

Bir il ya da ilçede Halkevi açılması yukarıda belirtilen talimatnameler doğrultusunda bazı şartlara bağlanmıştır. Öncelikle birisi Kütüphane ve Yayın şubesi olmak üzere en az üç şubenin faal olması, bina, bütçe ve eleman ihtiyacının önceden giderilmiş olması istenmekteydi (Duman, 2008: 88).

Halkevleri herkese açık olmasına karşılık, yönetici olacaklarda Halk partili ya da devlet memuru olma koşulu aranmıştır. Medeni haklara sahip her Türk vatandaşı kendi ilgi, uzmanlık alanına giren ya da eğilimlere göre uğraş vermek istediği herhangi bir halkevi koluna yazılabilmekteydi (Çavdar, 1983: 881). Her üye, en çok ilgi duyduğu bir kola üye olabilir, seçimlerde orada oy kullanabilir ve komiteye aday olabilirdi. Bunun yanı sıra, ikinci yardımcı kolda da çalışabilir, fakat oy kullanamaz ve komiteye aday olamazdı. Üye sayısı ondan eksik olan kollarla yönetim komiteleri bulunmaz, ondan elliye kadar üyesi olan kollar için üç, elliden çok olanlar içinse beş kişilik komite seçilirdi. (Cumhuriyet Halk Fırkası Kâtibi Umumiliğinin Fırka Teşkilatına Tebligatından Halkevlerini Alakadar eden Kısım, t.y.: 21).

Halkevi Yönetim Kurulu (Halkevi İdare Heyeti) ise kol yönetim komitelerinin kendi aralarında seçtiği birer kişiden oluşmaktaydı. Toplam dokuz kol olduğuna

göre, Halkevleri yönetim kurulu başkan dışında en çok dokuz, en az ise üç kişiden oluşurdu. Tüm bu seçimler iki yılda bir yapılıp, seçilenler yeniden aday olabiliirdi (CHF Halkevleri Talimatnamesi, t.y. : 6-8).

Gerek Halkevleri yönetim kurulunun ve gerekse komite üyelerinin birisi ayrılırsa yenisi seçilirdi. Halkevlerinde kararlar oy çoğunluğu ile alınırdu. Eğer oylar eşitse, başkanın oy verdiği tarafın kararı geçerli olurdu. (CHF Halkevleri Talimatnamesi, t.y. :9) Halkevleri ve Halkodaları aslında mahalli imkân ve gayretlere dayanan birer kurum olmakla beraber merkez ve vilayetlerdeki devlet bu müesseselerin maddi ihtiyaçlarıyla yakından ilgilenmiş, binalarını yapmış, maddi vasıtalarını arttırmaya çalışmıştır (CHP XVI. Yıldönümünde Halkevleri ve Halkodaları, 1948: 8).

Halkevleri, başlangıçta toplumun aydın, işçi, memur, köylü gibi kesimlerine yönelik çalışmalar yapmıştır. Ancak zamanla Halkevlerinin işlerliğini yitirdiği, dönemin siyasi iktidarının bir propaganda aracına dönüştüğü ve halkevlerine ayrılan bütçenin tartışma yarattığı tespit edildiği gibi nedenler Demokrat Parti tarafından gündeme getirilmiş ve Halkevleri 3 Ağustos 1951 yılında Meclis kararı ve Cumhurbaşkanının onayı ile kapatılmıştır (Zeyrek, t.y. : 129).

1.1. Adıyaman Halkevi'nin Açılması ve Faaliyetleri

Halkevleri, açıldığı günden kapandığı tarihe kadar, çok sayıda yeniliği uygulama gayreti içerisinde olmuşlardır. Bu açıdan değerlendirildiğinde Halkevlerinin, toplumu değiştirme ve dönüştürme bağlamında oldukça mesafe kat ettikleri söylenebilir. Halkevi şubeleri bu değişimin gerçekleştirilebilmesi için her vatandaşın yetenek, yaş ve sosyal durumuna göre ilgi çekebilecek şekilde yapılandırılmıştı.

Halkevi faaliyetlerinin yerel ölçekte incelenip ortaya konulması bu sahada ulusal düzeyde akademik çalışma yapacakların daha sağlıklı değerlendirme

yapmalarına imkân tanıyacaktır. Adıyaman Halkevinin açılışının kazanın kültür hayatına nasıl bir katkı yapmış olduğu eldeki belgeler ışığında değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Adıyaman 1954 yılına kadar Malatya vilayetine bağlı bir kaza merkezidir (Şaşmaz, 2014: 113). Adıyaman’da bir Halkevinin açılması için 1937 yılı içerisinde çalışmalar başlatılmıştır. Bunun için CHF Genel Sekreterliği, Malatya Valiliği ve CHF İl Başkanlığı arasında birçok yazışma yapılmıştır. Aşağıda bu yazışmaların içeriği ile ilgili bilgilerin neler olduğu belirtilmiştir.

CHF Genel Sekreterliğine Malatya CHF İl Yönetim Kurul Başkanı tarafından 1 Şubat 1937 tarihinde gönderilen yazıda; “Adıyaman ilçesinde Parti teşkilatı bulunmamakla beraber bu ilçede Türk kültürünün inkişafı için bir halkevi binasının inşasının zaruri olduğu, mevcut binaların halkevine uygun olmadığı” belirtilmiştir. Bu nedenle Çarşı içinde müstakil bir bina yapılması için teşebbüslere girişildiği, bu bina yapılıncaya kadar kasabanın kenarında ve biraz harap bulunan eski mektep binasının Halkevine tahsisinin uygun olacağı ifade edilmiştir (BCA. 490.01/959.712.1). 20 Şubat 1937 tarihli CHF Genel Sekreterliğine gönderilen ek bir yazıda ise Adıyaman’da açılması düşünülen halkevi için gerekli hazırlıkların yapılmasının mahalline yazıldığı, ancak harap durumdaki eski okul binasının onarılması, tefriş ve tesisi için kâfi miktarda para gönderilmesi talep edilmiştir (BCA. 490.01/959.712.1). Bu yazıya istinaden Malatya Valisi ve CHF İl Başkanlığına verilen cevapta, Halkevleri yönetmeliğinin 13. maddesinde Halkevleri bağlı oldukları parti yönetim kurullarının sağlayacağı para ile yönetilir denildiğini bu nedenle açılacak olan Adıyaman Halkevi’nin masraflarının Malatya CHF İl Yönetim Kurulu tarafından karşılanması gerektiği belirtilmiştir (BCA. 490.01/959.712.1).

Dâhiliye Vekili adına Giresun Milletvekili Münir Akkaya tarafından 10 Ocak 1938’ de Malatya Valiliği ve CHF İl Başkanlığına çekilen telgrafta Adıyaman Halkevi’nin

1938 yılı Şubat ayı içerisinde açılıp açılmayacağıın telgrafla hemen bildirilmesi istenmiştir (BCA. 490.01/959.712.1). 1938 yılı başında açılacak Halkevlerinin açılma şart ve imkânlarını inceleyen CHF Genel Yönetim Kurulu halkevlerinin kuruluş yıldönümü olan 20 Şubat 1938'de 39 yeni Halkevinin açılacağı, bunlar içerisinde Adıyaman Halkevi'nin de bulunduğu belirtilmiştir (Fırat, 1938: 1).

Adıyaman Halkevi 20 Şubat 1938 tarihinde yağmurlu bir havada düzenlen bir törenle açılmıştır (BCA. 490.01/959.712.1). Adıyaman Halkevi Başkanlığı tarafından 21 Şubat 1938 tarihli CHF Genel Sekreterliğine gönderilen yazıda Halkevinin açılış töreni çok yağmurlu bir günde köylü, esnaf, öğrenci zanaatkar gibi toplumun her kesiminden insanın katılımıyla coşku içerisinde açıldığı ifade edilmiştir.

Halkevi başkanı ve komite başkan ve üyelerinin seçimine başlanılmak üzere olduğu, halkevine üye yazılmasına çok hummalı bir çalışma ile devam edildiği ve bu gidişle çok büyük sayılara varılacağı ifade edilmiştir. Ayrıca halkevinin açılışı ile alakalı fotoğrafların herkesi görmesi için basına verilmesi hususu dile getirilmiştir (BCA. 490.01/959.712.1).

Eski bir okul binası 120 lira bedelle Halkevi binası olarak kullanılmaya başlanmıştır. Halkevi üyeleri bu binanın toplantılara uygun bir hale gelmesi için aralarında 4000 bin lira toplamayı vaat etmişler ve bunun 1000 lirasını hemen toplayarak bankaya yatırmışlardır (Cumhuriyetin XV. yılında Malatya, 1938: 33).

CHF Genel Sekreterliğine 22 Şubat'ta gönderilen diğer bir yazıda ise Halkevinin üye sayısı ve komite seçimleri hakkında bilgi verilmiştir. Kitapsaray koluna 236, spor koluna 144, köycülük koluna ise kısa süre içerisinde de 123 üye yazıldığı belirtilmiştir (BCA. 490.01/972.764.1). Ayrıca 24 Şubat 1938 yılı Perşembe gecesi spor, 25 Şubat Cuma gecesi köycülük, 26 Şubat Cumartesi kitapsaray kolunun

komite seçimlerinin yapılacağı, Halkevin yönetim kurulunun ise 28 Şubat'ta belirleneceği belirtilmiştir (BCA. 490.01/972.764.1).

Adıyaman Halkevinin açılışı dönemin ulusal basınında haber olmuştur. Akşam gazetesinde açılış töreni şu şekilde haberleştirilmiştir: Kasabanın, Kaymakam Şevket İçöz'ün gayretleri ile Halkevine kavuştuğu ifade edilmiştir. Havanın yağışlı olmasına rağmen açılış törenine halkın iştirak ettiği, törenin Kaymakam Şevket İçöz'ün konuşmasıyla başladığı belirtilmiştir. Kaymakam konuşmasında Halkevlerinin ifa ettiği hizmetlerden söz etmiştir. Daha sonra söz alan gençler şiirler okumuşlar ve tören Öğretmen Talat'ın kemanla çaldığı parçalar ile sonlanmıştır (Akşam, 6 Şubat 1938).

Benzer bir haber de dönemin diğer bir ulusal gazetesi olan Kurun 'da şu şekilde yer almıştır. Halkevinin Adıyaman Kaymakamı Hüseyin Şevket İçöz'ün gayret ve teşebbüsleriyle açıldığı belirtilmiştir. Havanın yağışlı olmasına rağmen kadın - erkek binlerce kişinin açılışa iştirak ettiği törenin tam 15. 30'da ve kaymakamın halkı tebrik eden heyecanlı konuşması ve açılış kurdelesini kesmesiyle başladığı ifade edilmiştir. Açılış töreninden önce de milli oyunların oynandığı, açılış saatinin sabırsızlıkla beklendiği açılıştan sonra salona geçildiği ancak salonun yoğun katılım nedeniyle dolduğu birçok kişinin töreni pencereler etrafında seyrettiği ifade edilmiştir (Kurun, 4 Şubat 1938).

1.2. Adıyaman Halkevinin İdare Yapısı

İncelenen kaynaklar neticesinde Adıyaman'da Halkevi başkanlığı yapan kişilerle ilgili tespit edilen bilgiler aşağıda belirtilmiştir:

Adıyaman Halkevi başkanlığı yapan Mehmet Yener ile ilgili olarak 1939 tarihinde CHF Genel Sekreterliğine gönderilen sicil suretinde Mehmet Yener'in 1909 tarihinde Karaköse Köyü'nde doğduğu, Trabzon Erkek Öğretmen Okulu'ndan

mezun olup Adıyaman'daki Yeniyol İlkokulu'nda Başöğretmen olarak çalıştığı belirtilmiştir. 1941 yılına kadar Adıyaman'da Halkevi başkanlığı yapmıştır (BCA, 490.01/944.661.1). Mehmet Yener'in askerlik hizmetini ifa etmek için Adıyaman'dan ayrılmasından sonra yerine 26 Haziran 1941'de Reşat Ergönül seçilmiştir 1911 doğumlu olan Reşat Ergönül ilkokul öğretmeni idi (BCA, 490.01/944.661.1).

CHF Maraş Bölgesi Müfettişi Trabzon Mebusu Mithat Aydın'ın Malatya Halkevi'ne ait 2 Temmuz 1941 tarih ve 234 sayılı İkinci Teftiş Raporunda Adıyaman Halkevi yönetiminin başkan olarak Öğretmen Reşat Ergönül, öğretmen Mehmet Ali Baykal, Belediye Reisi Ziya Tandoğan, öğretmen Kadriye Sönmez, inhisar memurlarından Necmettin Kirişçi, Ziraat Bankası Müdürü Tevfik Atalay'dan müteşekkil olduğunu ifade etmiştir. Bunlardan Mehmet Ali Baykal'ın müzik, Ziya Tandoğan'ın kütüphane, Kadriye Sönmez'in temsil, Necmettin Kirişçi'in spor, Ziraat Bankası Müdürü Tevfik Atalay'ın ise köycülük şubelerini idare ettikleri belirtilmiştir (BCA, 490.01/682.311.1; Şahin, 2016: 211).

Reşat Ergönül'den sonra Halkevi Başkanlığına Zeki Adıyaman getirilmiştir. CHF Genel Sekreterliğine Malatya CHF İl İdare Kurulu Başkanı tarafından gönderilen 13 Aralık 1945 tarihli yazıda Adıyaman halkevi başkanı öğretmen Zeki Adıyaman'ın Kâhta'ya tayininin çıkması üzerine yapılan seçim sonucunda ilçe Tekel muhasebecisi Hüseyin Özseçilmiş'in ittifakla bu göreve seçildiği yazılmıştır. Bu dönemde Kitapsaray Kolu Başkanı Kazım Baykan, Temsil Kolu Başkanı Osman Koçak, Spor Kolu Başkanı ise Sadi Özseçilmiş'ten oluşmuştur (BCA, 490.01/944.661.1.). 1950 yılında ise Adıyaman Halkevi Başkanı Yaşar Özdündar idi (Özüçetin-Gülbeyaz-Kara, 2016: 214).

1.3. Bina Durumu

Halkevi, eski bir ilkokul binasında 1938’de hizmete başlamıştır (Binzet, t.y.: 107). Daha sonra başka bir binaya taşınmıştır. Trabzon Mebusu Mithat Aydın 1941 yılında yaptığı teftişte Adıyaman Halkevi binası hakkında şunları yazmıştır. Halktan zengin birinin kiraya verdiği bir binada bir yıllık olarak icarsız oturulduğu bununla birlikte halkın yardımı ile güzel bir binanın yapılmaya başlandığı birinci katın çıkıldığı ve merkezden de biraz yardım istenildiğini ifade etmiştir (BCA, 490.01/682.311.1).

1.4. Kütüphane

Bu dönemde Adıyaman’da eğitim ve kültür alanında Halkevlerinin yapmış olduğu çalışmalar dikkat çekicidir. Halkın eğitimi, yapılan inkılapların halka götürülmesi konularında Halkevlerinin önemli rolü olmuştur (Kopar, 2013: 636). Adıyaman Halkevi başkanı Zeki Adıyaman tarafından CHF Genel Sekreterliğine gönderilen 20 Eylül 1945 tarihli yazıda halkevi kütüphanesinde bulunan kitapların sayısının toplam 816 adet olduğu bildirilmiştir. Ayrıca el yazmaları, eski harflerle yazılmış eserler ile yabancı dilde yazılmış kitapların olmadığını bildirmiştir (BCA, 490.01/1048.1024.3).

1.5. Halkevi Hesap Defteri

Trabzon Mebusu Mithat Aydın yaptığı 1941 yılında yaptığı teftişte Halkevinin hesapları hakkında şu bilgilere yer vermiştir. Hesabın eski defter üzerine yapılmış olduğundan hazirandan itibaren yeni defterlere geçmeleri istenmiştir. Hesapların muntazam ve doğru; demirbaş eşya defterlerinin muntazam tutulduğu belirtilmiştir. Kütüphane defterlerinin mevcut olduğu ve eşyaların temiz tutulduğu raporda ayrıntılarıyla anlatılmıştır (BCA, 490.01/682.311.1).

1.6. Maraş Bölge Müfettişi Trabzon Mebusu Mithat Aydın'ın Adıyaman Halkevi İle İlgili 18 Ekim 1942 Tarihli Raporu

1935 yılında CHF, parti müfettişliğini yeniden kurmuştur. Bu müfettişlerin denetim görevi sadece parti ile ilgili kısımlar olmayıp parti dışında kalan teşkilat ve müesseseleri de kapsamaktaydı (Koçak, 2010:9; Alpaslan- Aydın, 2015: 366-368). Halkevleri de görevlendirilen bu müfettişler tarafından denetlenmişlerdir.

1942 yılı raporları önceki yıllara göre daha düzenli ve belli bir yöntem çerçevesinde yapılmış olduğundan denetlenen halkevleri hakkında daha ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir (Şeker, 2011: 37). Trabzon Mebusu Mithat Aydın'da Adıyaman Halkevini 1942 yılı içerisinde teftiş etmiş ve daha sonra hazırlamış olduğu raporu 18 Ekim 1942'de CHF Genel Sekreterliğine göndermiştir. Yapılan teftiş sonucunda hazırlanan bu rapor Adıyaman Halkevi'nin açıldıktan sonraki dördüncü yılında geldiği durumu göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Raporda üyelerin eksik toplandıkları, halkevi binasının inşasında bir gelişme olmadığı, temsil, müzik, spor, müze ve köycülük gibi faal olan şubelerin faaliyetlerinin de yetersiz olduğu belirtilmiştir (BCA, 490.01/1000.865.2).

2. SONUÇ ve TARTIŞMA

19 Şubat 1932 tarihinde açılıp, 9 Ağustos 1951 yılında kapatılan Halkevleri Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan kısa bir süre sonra hayata geçirilen bir modernleşme projesiydi. Bu kurum Cumhuriyet'in getirdiği yeni değerler sistemini ve yaşam tarzını halka benimsetmek için bütün ülke genelinde teşkilatlanıp yoğun bir çaba sarf etmiştir. Halkevleri bir taraftan Atatürk dönemi yeniliklerinin halk tarafından benimsenmesini sağlamaya diğer taraftan da insanların aynı kültürel çatı altında birleşmelerini temin etmeye çalışmıştır.

Kapandıkları tarihte 478 Halkevi ve 4322 Halkodası olmak üzere sayıları beş bine yaklaşmıştı. Türkiye'nin o dönem kültür hayatında önemli yer tutan

kurumlardan birisi olmuştur. Ancak halkevleri faaliyet gösterdiği 19 yıllık süre içerisinde yaptığı bazı çalışmalar ile zaman zaman eleştiri konusu da olmuştur. Halkevlerinin dönemin yönetim anlayışının kültürel ve siyasal anlamda vasıtası olduğu yönünde ortaya konan görüşler bu eleştiri konularından birisi olmuştur.

Adıyaman Halkevi kitapsaray, köycülük ve spor şubeleri ile faaliyetlerine başlamıştır. Açılış yağmurlu bir havada olmasına rağmen halkın ilgisi ve katılımı yüksek olmuştur. Halkevi başlangıçta Yeniyol adındaki eski bir ilkokul binasında çalışmalarına başlamıştır.

Daha sonraki yıllarda müzik ve temsil şubeleri de açılmıştır. Halkevi bünyesinde bir de kütüphane oluşturulmuştur. Ancak Adıyaman Halkevine bağlı olarak açılan bu şubelerin faaliyetleri ile ilgili çok fazla bir bilgiye ulaşımamıştır. Bunun nedeni halkevinin çok faal olmamasından kaynaklanmadır. Bu husus 1941 ve 1942 yıllarında Adıyaman Halkevi'ni teftiş eden Trabzon Milletvekili Mithat Aydın'ın teftiş neticesinde hazırlamış olduğu raporlarında yansımıştır. Diğer taraftan Adıyaman Halkevi faaliyetlerini kırsal alanda da yaygınlaştırmak için kendisine bağlı olarak bağlı olarak Kuyucak, Koçali, Çalgan, Samsat ve Akpınar beldelerinde halkodaları açılmıştır. Bu halkodaları halkın eğitim, kültür, sanat, tarım gibi alanlarda gelişmesi için gayret göstermiştir.

KAYNAKÇA

- Akşam Gazetesi* "Adıyaman Güzel Bir Halkevine Sahip Oldu." 6 Mart 1938.
- Akyol, Y. (2008). *İzmir Halkevi (1932-1951)*. İzmir: İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayını.
- Alpaslan, E. Aydın, T. (2015) "CHP Parti Müfettişi Mitat Aydın'ın Teftiş Raporlarına Göre Maraş (1940-1942)", CTAD, Yıl. 11, Sayı. 22, (Güz 2015), s. 363- 391.
- Ankan, Z. (1999). "Halkevlerinin Kuruluşu ve Tarihsel İşlevi." Atatürk Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, 6(23): 261-277.
- BCA. 490.01/959.712.1.
- BCA. 490.01/972.764.1.
- BCA, 490.01/1048.1024.3.
- BCA, 490.01/944.661.1.
- BCA, 490.01/682.311.1.
- BCA, 490.01/1000.865.2.
- Binzet F.(t.y.). *Dünden Bugüne Adıyaman*. GNG Ofset Mat.
- CHF Halkevleri Talimatnamesi*,(1932). Ankara: Hâkimiyet-i Milliye Matbaası.
- CHF Nizamnamesi*, (1931), Ankara: T.B.M.M. Matbaası.
- CHF Üçüncü Büyük Kongre Zabıtları (10-18 Mayıs 1931)*, (1931). İstanbul.
- CHP Halkevleri 1932-1935, 103 Halkevi Geçen Yıllarda Nasıl Çalıştı?(Halkevleri)*, (1935).
- CHP Halkevleri Öğreneği* (1938). Ankara: Recep Ulusoğlu Basımevi.
- CHP XVI. Yıldönümünde Halkevleri ve Halkodaları*. (1948). Ankara: Ulus Basımevi.
- Cumhuriyet Halk Fırkası Katibi Umumlüğünün Fırka Teşkilatına Umumi Tebligatı, (Mayıs 1932'den Birinci Kanun 1932 nihayetine kadar)* (1933). C. 1, Ankara: Hakimiyet-i Milliye Matbaası.
- Cumhuriyetin XV. Yılında Malatya*, 29 Birinciteşrin 1938.

- Çavdar, T. (1983). "Halkevleri." Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, C. 4, İletişim Yayınları: 877-884.
- Çeçen, A. (1990). *Atatürk'ün kültür kurumu halkevleri*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Duman, S. (2008). *Türk modernleşme sürecinde Sivas Halkevi (1933-1951)*. Ankara: Berikan Yayınevi.
- Erdal, İ. (2014) "Türk Tarih Tezi açısından Halkevlerinin Türk Dili ve Kültürü Üzerine Faaliyetleri Yozgat Halkevi Örneği." Kıbrıs Üniversitesi, Folklor/Edebiyat, 20 (78): 51-59.
- Erdal, İ. (2013). *Halkevlerinin kuruluşu, yapısı ve Yozgat halkevi (1932-1951)*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- İnan, A. (1966). "Halkevlerinin İlk Kuruluşu." Halkevleri Dergisi, Özel Sayı 1, Ankara.
- Koçak, C. (2010). "Türkiye'de Milli Şef Dönemi (1938-1945)." C. II, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Kopar, M. (2013). "Cumhuriyet Halk Partisi Teftiş Raporlarına Göre II. Dünya Savaşı Yıllarında Samsun." Tarih Boyunca Karadeniz Ticareti ve Canik, C.1, Samsun: 636.
- Kurun* "Adıyaman'da Halkevi Binası Törenle Açıldı" 4 Mart 1938.
- Olgun, S. (2013) "Siirt Halkevi ve Faaliyetleri (1934-1951)." History Studies International Journal of History, 5(2): 287-301.
- Öz, E. (1996). *Otoriterizm ve siyaset, Türkiye'de Tek parti rejimi ve siyasal katılma (1932- 1945)*. Ankara.
- Özer, S. (2015). "Burdur Halkevi ve Faaliyetleri (1935-1951)." Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi, Sayı. 22, s. 331-362.
- Özacun, O. (1996). "Halkevlerinin Dramı." Kebikeç, 2(3): 87-96.
- Özdemir, Y. Aktaş, E. (2011). "Halkevleri (1932'den 1951'e)." A.Ü.Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 45: 235-262.

- Özüçetin, Y. Gülbeyaz, G. ve Kara, B. (2016), "Malatya Halkevi ve Faaliyetleri." *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (4): 211-244.
- Sarınay, Y. (2005). *Türk milliyetçiliğinin tarihi gelişimi ve Türk Ocakları*. İstanbul, Ötüken Yayınları.
- Şahin M. S. (2016). *Erken Cumhuriyet Dönemi'nde CHP'nin Malatya Teşkilatı (1923- 1950)*. İstanbul: Libra Kitapçılık ve Yayıncılık.
- Şaşmaz, M. (2014). *Türkiye'nin idari taksimatı (1920-2013)*, Cilt 1, TTK, Ankara.
- Şahin, F. K. (2014). *Atatürk'ün kültür kurumlarından halkevleri ve Afyon halkevi*. Ankara: Berikan Yayınevi.
- Şahin, G. (2012). "Van Halkevi ve Faaliyetleri." *Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Araştırmaları Dergisi*, Cilt. 31, Sayı. 52, s. 93-134.
- Şeker, K. (2011). "CHP Parti Müfettişlerinin Isparta ve İlçe Halkevi Raporları (1940-1942)" *SDÜ Fen Edebiyat Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı. 24: 37-50.
- Topal, N. (2013). "Niğde Türk Ocağı'nın Kuruluşu ve İlk Faaliyetleri." *Turkish Studies*, 8(7): 655-670.
- Türkoğlu, Ö. (1996). "Halkevlerinin Kuruluş Amaçlar, Örgütsel Yapısı ve Bazı Uygulamaları." *Kebikeç*, 2(3): 97-106.
- Uzun, H. (2010). "Bir Propaganda Aracı olarak Cumhuriyet Halk Fırkası Halk Hatipleri Teşkilâtı." *CTAD*, 6(11): 85-111.
- Ünal, K. (1940). "Halkevlerinin İdaresinde ve Çalışmasında Bazı Yeni Esaslar." *Ülkü*, 15(89): 387-395.
- Yaşar, H. (2008). *Sinop Halkevi ve Faaliyetler (1932-1951)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Yılmaz, D. Akhan, S. N. E. (2011) "İlk Dönem Halkevlerinin Eğitim Faaliyetleri "Konya Halkevi Örneği." *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, 29: 59-95.
- Zeyrek, Ş. (2006). *Türkiye'de halkevleri ve halkodaları*. Anı Yayınları, Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

While Atatürk was performing the Turkish Revolution, especially gave great importance to the National Culture. It has been found in important studies for investigate and uncover the Turkish National Culture. Upon the closure of the Turkish hearths, there was a need for an educational and cultural school for social and cultural activities. For this purpose, in order to reach a modern society level, the community centers considered as one of the important cultural institutions were opened in 1932 in accordance with the directives of Atatürk. The opening of the community centers led to the development and development of a vital socio-cultural breakthrough in the country. It was first established in 14 cities including Afyon, Ankara, Aydın, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakir, Istanbul, Eskişehir, İzmir, Konya, Van and Samsun. Thus, not actually the theoretical plan, but to actually go to the county of the country, to the village, to the villages, to merge directly with the people and to explain the innovations made by the new state.

Later, 478 community centers and 4322 community places were opened in many provinces and districts over a duration of 19 years. These community centers those are entered into service have been subject to many researches. However, studies conducted at local level other than general evaluations are not sufficient in these researches. Because in 1951, the year it was closed, the numbers reached 478, and each of these community centers, which have different characteristics in their work, carries qualities that will be the subject of a separate research. For this reason, the task of the Turkish Revolution in the social settlement process has made every community center branch a center of attraction. The influence of the community center of Adıyaman on the social, cultural and economic structure of the region in the first years of the Republic seems to be a serious research subject.

The developments that prepare the establishment of the community centers are closely related to the political and economic conditions of the period. These are the experience of world economic depression that emerged in 1929 and the SCF in 1930. These two events considered to lead Turkey to new quests and to be important influences in the establishment of the Community Centers

In order to find a place of work for every citizen according to his talents and wishes, The Community Centers carried out their work in nine branches. The community centers carried out their work under the name of Language and Literature, Fine Arts, Representation, Sports, Social Aid, Public Training center

and Courses, Library and Publishing, Provinciality, History and Museum Branches. As a result of these branches' activities, the people obtained practical information about daily life. In these branches, great importance has been given especially to the study of language-literature, history-museums and folklore units. Through these branches, they have made an effort to reveal the history of the places where the residences are opened, to bring out the folklore and to raise awareness among the public.

The study of the Community Centers and the Community Rooms and the results obtained were not the same everywhere. Community Centers have attracted a lot of interest in good working places, and many people have come to these places and participated in activities that the community centers have opened. Thus, the community centers have become centers of social life. There have also been community centers branches that have failed to achieve the desired results due to various reasons.

Although all the cultural services in the community centers were provided free of charge, there was a budget of every community center to cover the administrative and necessary expenses within the bounds of possibility.

Community Centers and Community Rooms were frequently supervised by both CHF county inspectors and community centers inspectors. In these inspections, issues such as the necessities, deficiencies, possibilities and means of the Community Centers and Community Rooms, as well as their compliance with the instructions, have been examined.

Method

The literature review has been used while conducting these study. Relevant archival documents related to the subject in the Republican Archive of the Prime Ministry were evaluated in the study. Many local and national press have been screened. In addition to this, It benefited in this subject from academic studies prepared publishing research-study works, instruction manuals of community centers, activity reports of community centers and publications of community centers.

Findings

As a result, it was identified what the social, cultural, economic and political reasons of the opening of the community centers in the entrance section are. In addition, the establishment, opening and development of the Community Centers were discussed. The aims, functions and fields of work of the Community Centers were revealed.

The Community Centers have been trying to realize their activities for 19 years all over Turkey, both with their publications and with the people. They organized public activities such as conferences, lectures, vocational courses as well as fun activities such as musicals, sports, folk dances, concerts, village trips. Apart from these, celebratory meetings of national days were held. They also tried to get public adopt a habit of reading within the scope of the libraries that they were entered into their service.

The topics such as the opening of the community centers of Adıyaman , the administrative structure, the names of the people in charge, the number of registered branches and the number of registered members and their fields of work have been tried to be disclosed based upon the existing documents and information.

In the result section, a general evaluation was made of the work of the Community Centers between 1932-1951. In this process, brief information was given about the situation of Adıyaman Community Center .

Result

With the activities of the Republic, which is a cultural institution and spread throughout the country, The Community Centers were tried to break the gap between the new Turkish State and the people, who are not trying to modernize. They have undertaken important duties as the means of Atatürk's thought-gathering, the formation of democratic cultures and the means of social change. The works of the community centers have been directed towards the nation. They tried to raise the Turkish people who are connected to the national culture by collecting elements of the national cultures such as language, folk, local and national game collections from the people. At the same time they performed of the work in the field of history and ethnography. The Community Centers were closed on August 8, 1951.

Adıyaman community centers became one of the leading cultural institutions of the Adıyaman township in the first years of the Republic with active branches. In addition, it can be said that they are influential in social and cultural spheres in which the state-nation integration is ensured, to ensure the convergence of intellectuals and as regards the propagation of Republican period innovations to wider masses thanks to the locals opened in five towns (Kuyucak, Koçalı, Çalgan, Samsat and Akpınar).

EKLER

EK 1. 6 Mart 1938 Tarihli Akşam Gazetesi

EK 2. 4 Mart 1938 Tarihli Kurun Gazetesi

Adıyamanda Halkevi binası törenle açıldı

Kasabada imar faaliyeti göze çarpıyor yeni bir hükümet konağı inşa edildi

Adıyaman Halkevini'nin açılış töreninden bir anstantane

Adıyaman (Akşam) — Kasabamız, kaymakam B. Şevket İçöz'ün himmet ve gayretle Halkevine kavuşmuştur. Halkevinin açıldığı gün kasabamızda bir bayram gibi kullanılmıştır. Havanın yağışlı olmasına rağmen evin açılış törenine kasaba halkı iştirak etmiştir.

Törene, kaymakam B. Şevket İçöz'ün bir nutukla başlamıştır. B. Şevket Halkevilerin memlekete ifa ettiği hizmetlerden bahsetmiş ve büyüklere teşekkür etmiştir. Daha sonra söz alan gençler, güzel nutuklar ve şiirler okumuşlardır. Merasime öğretmen B. Talâtın kemanla çaldığı parçalar ile nihayet verilmiştir.

Adıyamanda hararetil bir imar faaliyeti göze çarpıyor.

Evelâ bir hükümet konağı inşa edilmiş, caddeler ve dükkanlar muntazam bir hale getirilmiş, tam teşkilâtli bir okul binası ve fenni bir mezba-ha inşa edilmiştir.

Yeniden yapılması gereken işler arasında, yeni bir belediye binası, hâl, elektrik ve su meselesi vardır. Çünkü Adıyamanın sularının tamamen kireçli ve içmeğe salih olmaması birçok hastalıklara sebebiyet vermektedir. 50.000 nüfusu geçen bu kazada, yalnız bir ilkokul vardır. Bu yüzden bütün Adıyamaneliler birkaç ilkokulla bir de ortaokul istenmektedir.

Eski bir bina olan Halkevi, ilkbaharda baştanbaşa ve yeniden inşa edilecektir. Kışın 4 ayında hayranların bile zor gidip gelebildiği Adıyaman - Besni şosesi de bu yıl ikmâl edilecektir. Yalnız bu yol üzerinde (Gökkuş çaya üzerine yapılan betonarme köprüden başka) iki büyük köprüye de ihtiyaç vardır.

Adıyamanda, bir de trahom hastahanesi vardır. Bu yuva, bu hastahane az bir zamanda hemen hemen sed çekmiştir.

EK 3. Adıyaman Halkevi Açılış Töreni

Adıyaman Halkevi (Resim: Fadıl Binzet, *Dünden Bugüne Adıyaman*, GNG Ofset matbaa, ty, by, s. 107)

EK 4. Adıyaman Halkevi Başkanı Mehmet YENER'E Ait Sicil Sureti (BCA, 490.01.944.661.1.54).

SİCİL SURETİ	
ADN ve SOY ADI	Mehmet Yener
Dışkıya yer ve tarihi	Karabük - 1935
Tebrik Anonimi, hangi okularda hangi sınıflarda öğrenim aldığı	Zaferan İhtikâk İhtisapı Okulu - Kasım 1930 yılı
Mezabı	Maarif Mektebi
Partinin giriş tarihi	21 / Kasım 1935
Partinin aldığı her türlü vesikale (tebliğ, tebliğ belgesi)	Halkevi Çarşafı
Parti kurum belgelerinde kimlik (ayrıkça eklenmiş)	Halkevi Çarşafı
Devlet teşkilatında herhangi bir görev ve bu vesikalede ayrıntı belirtilen?	İhtisap, Maarif Mektebi, Maarif Mektebi
Diğer tarafta başka bir sosyal partinin üyesi mi? Bu vesile ile ayrıntı belirtilen?	Sadece İnce Güç C.H.P. Meclisi - Halkevi Meclisi Kulu Çarşafında bulunulmuştur. 1935 yılı.
Milli mücadele sırasında ve hangi vesikalede bulunmuş?	Yeni Anayasa Değişikliği delegasyonu - Milli mücadelede vazife almamıştır.
Yabancı ülkelerde herhangi bir görev ve ayrıntı belirtilen?	Fransızca bilir. Övri yoktur.
Akademik kimlikleri yanında ne kadar çalışmıştır?	Şehitlik Kurumunu Meclis üyesi olarak 34 üyeli jüride üyesi 5 üyeli jüride jürisi ve Tümen jürisinde 1934 yılında çalışmıştır.
Bu vesile ile başka hangi belgeler eklenmiştir?	Tasdik şifresi 23.5-919 A.H. P. Yener 21/11/1935 Halkevi Çarşafı M. Yener

EK 5. Adıyaman Halkevi Başkanı Reşat ERGÖNÜL'E Ait Sicil Sureti (BCA, 490.01.944.661.1.33).

DEVLET İÇİŞİLERİ BAKANLIĞI
KAYIT VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Adıyaman Halkevi Reisi Reşat Ergönül 'ün sicil sureti

Adı ve Soyadı	Reşat Ergönül
Babası	Hakkı
Anası	Nazife
Doğum yeri	Malatya
Doğum Tarihi	1327
Vazife ve Memuriyeti	İlkokul Öğretmeni
Vilâyeti	Malatya
Kazası	—
Mahallesi	Kırçival Mahallesi

Nüfus kaydına göre

Nüfus Kayıtlarına Uygundur 10/7/1941

Adıyaman Halkevi Reisi

Tasdik olunur 2-8-41

[Signature]

490 01 . 944661/1

33